

1 Vad innebär det juridiska begreppet "delgivning" i praktiken? Varför finns det särskilda regler för delgivning av skriftliga handlingar?

I domstolsförfaranden är kommunikation av största vikt. Det är helt nödvändigt att parterna och domstolen underrättas om kändandens yrkanden, svarandens argument, ärendets gång och domstolens avgörande. En part som inte godtar domstolens avgörande och överklagar till en högre instans måste underrätta övriga parter om detta. Kommunikationen sker genom överlämnande eller översändande av handlingar (till exempel stämningar, yrkanden, inlagor, domar, överklaganden etc.). I denna redogörelse är det dock inte fråga om själva handlingarna, utan om hur de meddelas parterna och vid behov domstolen. De relevanta bestämmelserna finns i artiklarna 32–47 i den belgiska processlagen (*Gerechtig Wetboek/code judiciaire*).

I Belgien görs åtskillnad mellan delgivning med post (*kennisgeving/notification*) och stämningmannadelgivning (*betekening/signification*).

Delgivning innebär i princip att en handling delges en annan person genom en statstjänsteman. I Belgien kallas denna tjänsteman stämningssman (*gerechtsdeurwaarder/huissier de justice*). I praktiken innebär delgivning att en stämningssman överlämnar en bestyrkt kopia av handlingen direkt till den berörda personen.

Stämningssmannen kan delge dig olika typer av handlingar (nedan kallade "delgivning" eller "delgivningshandling"). De mest kända är

- kallelser att inställa sig i domstol,
- delgivning av dom (eventuellt tillsammans med ett betalningsföreläggande),
- betalningsföreläggande,
- föreläggande om avhysning,
- utmätning (t.ex. personlig lös egendom, bostad),
- delgivning av förhandsbesked,
- ...

Till skillnad från stämningmannadelgivning sker delgivning med post genom att en domstolshandling (original eller kopia) skickas med post, dvs. utan att en statstjänsteman är inblandad.

Delgivningstidpunkten är viktig.

Vid stämningar måste det gå en viss tid mellan delgivningstidpunkten och domstolsförhandlingen.

När en dom delges utgör delgivningstidpunkten startpunkten för den tid en person har på sig för att invända mot eller överklaga domen.

I regel sker delgivning av domar genom stämningmannadelgivning. Delgivning med post används i särskilda fall som anges i lag.

Stämningen (*exploot van betekening/l'exploit de signification*) måste vara undertecknad av den stämningssman som utför delgivningen. I stämningen måste följande anges (i enlighet med artikel 43 i processlagen; om dessa uppgifter inte anges är stämningen ogiltig):

1. Dag, månad, år och plats för delgivningen.
2. För- och efternamn, yrke, bostadsadress och i förekommande fall rättskapacitet och förekomst i handels- eller företagsregistret för den person på vars begäran stämningen delges.
3. För- och efternamn, förnamn, yrke, bostadsadress, eller om bostadsadressen är okänd vistelseadress, och i förekommande fall rättskapacitet för den person som stämningen riktar sig till.
4. För- och efternamn och i förekommande fall rättskapacitet för den person som kopian överlämnades till, eller där en kopia lämnades i de fall som avses i artikel 38.1, eller dit en kopia har postats i de fall som avses i artikel 40.
5. Stämningssmannens för- och efternamn och kontorsadress.
6. Redovisning av kostnaderna för handlingen.

Den person som kopian ges till godkänner originalet. Om de vägrar att skriva på antecknar stämningssmannen detta i delgivningsprotokollet.

Enligt artikel 47 i processlagen får stämningssmannen inte delge handlingar

1. före kl. 6 eller efter kl. 21 på en plats som inte är öppen för allmänheten,
2. på lördagar, söndagar eller allmänna helgdagar (denna restriktion gäller inte delgivning i brottmål, se kassationsdomstolens dom av den 27 mars 1984, R.W. 1984–1985, 1093, Antwerpen, och av den 2 oktober 1975, R.W. 1976–1977, 1834), förutom i brådskande ärenden och med fredsdomarens (*vrederechter /juge de paix*) tillåtelse för stämningar i mål som ska avgöras av honom eller henne, den domare som godkände handlingen för handlingar som kräver förhandsgodkännande och i alla andra ärenden distriktsdomstolens ordförande.

När handlingen delges ges den person som handlingen överlämnas till en kopia av handlingen (delgivning), och stämningssmannen behåller originalhandlingens under tiden ärendet pågår. Vid stämningar behåller stämningssmannen inte originalet utan skickar det till domstolen så att handlingen kan föras upp på appropslistan över mål som satts ut till förhandling (meddelande av stämningen till domstolen).

Kopian av meddelandet måste innehålla alla uppgifter i originalet och vara undertecknad av stämningssmannen (artikel 43 i processlagen). Om detta villkor inte uppfylls är kopian ogiltig.

2 Vilka handlingar måste, enligt lag, delges?

De handlingar som måste delges anges i lag. De är dock så många att det inte går att räkna upp alla här. Några exempel är stämningar, stämningssansökningar, domar, överklaganden, invändningar etc.

3 Vem har ansvaret för att en handling blir delgiven?

Stämningmannadelgivning sker vid stämning och ska utföras av en stämningssman.

Delgivning med post sker via domstolens kansli (vid enstaka tillfällen via åklagarmyndigheten) genom ett särskilt delgivningsbrev (*gerechtsbrief/lettre judiciaire*) (en särskild form av rekommenderat brev med mottagningsbevis), ett ordinarie brev eller ett rekommenderat brev. Reglerna om delgivningsbrev finns i artikel 46 i processlagen.

4 Adressuppgifter

4.1 Försöker det mottagande organet (vid tillämpningen av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1393/2007 av den 13 november 2007 om delgivning i medlemsstaterna av rättegångshandlingar och andra handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur) på eget initiativ fastställa var adressaten befinner sig om denne inte längre bor på den adress som det begärande organet har angett?

Ja.

I Belgiens fall utgörs de mottagande organ som har utsetts i enlighet med artikel 2.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1393/2007 av den 13 november 2007 om delgivning i medlemsstaterna av rättegångshandlingar och andra handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur ("delgivning av handlingar") av stämningmän/exekutionstjänstemän med territoriell behörighet.

Enligt artikel 1 i kunglig förordning av den 16 maj 1986 om exekutionstjänstemäns tillgång till det nationella folkbokföringsregistret (*Arrêté royal du 16 mai 1986 autorisant l'accès des huissiers de justice au Registre national des personnes physiques*) vid utövande av sina arbetsuppgifter, har exekutionstjänstemän rätt att få tillgång till de uppgifter som avses i artikel 3.1.1–9 och artikel 3.2 i lagen av den 8 augusti 1983 om inrättande av ett nationellt folkbokföringsregister (*loi du 8 août 1983 organisant un Registre national des personnes physiques*). Uppgifterna inbegriper framför allt den adress som registrerats som huvudsaklig adress för varje folkbokförd person (bostadsadress).

4.2 Har utländska rättsliga myndigheter och/eller parter tillgång till register eller tjänster i medlemsstaten som gör det möjligt att fastställa den berörda personens aktuella adress? Vilka register eller tjänster är det i så fall fråga om, och vilket förfarande måste följas? Uttas någon avgift?

Nej.

I princip får endast de belgiska personer, myndigheter, organ och yrkesutövare som avses i artikel 5 i lagen av den 8 augusti 1983 om inrättande av ett nationellt folkbokföringsregister beviljas tillgång till uppgifterna i folkbokföringsregistret.

Tillgång till uppgifterna beviljas av den sektorskommitté för folkbokföringsregistret (*Comité sectoriel du Registre National*) som inrättats vid kommissionen för skydd av den personliga integriteten (*Commission de la protection de la vie privée*) enligt artikel 15 i lagen av den 8 augusti 1983 om inrättande av ett nationellt folkbokföringsregister.

4.3 Hur hanterar de behöriga myndigheterna i medlemsstaten en framställan i syfte att finna en persons aktuella adress (i enlighet med rådets förordning (EG) nr 1206/2001 av den 28 maj 2001 om samarbete mellan medlemsstaternas domstolar i fråga om bevisupptagning i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur)?

De kan inte agera om inte åtgärder för att finna adressen anses vara en viktig utredningsåtgärd för att möjliggöra bevisupptagning i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur.

Begreppet "bevis" definieras inte i rådets förordning (EG) nr 1206/2001 av den 28 maj 2001 om samarbete mellan medlemsstaternas domstolar i fråga om bevisupptagning i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur. Detta begrepp omfattar bland annat förhör med vittnen, parter eller sakkunniga, upprättandet av handlingar, utredningar, fastställande av fakta, samråd med specialister på familje- och barnomsorgsområdet.

Enligt artikel 1.2 i ovan nämnda förordning (EG) nr 1206/2001, får bevisupptagning inte begäras "om bevisningen inte är avsedd att användas i ett inlett eller planerat rättsligt förfarande".

I princip kan adressen till en person som ska delges en rättslig eller utomrättslig handling därför inte anses utgöra bevis i den mening som avses i artikel 1 i förordning (EG) nr 1206/2001.

I artikel 4.1 i förordning (EG) nr 1206/2001 fastslås dessutom uttryckligen att begäran måste innehålla uppgifter om "parternas ... namn och adress ...".

5 Vilket är det gängse sättet för delgivning? Finns det alternativa delgivningssätt (utöver sådan indirekt delgivning som avses i punkt 6)

a) Delgivning

Delgivningsmetoden bestäms av artiklarna 32–47 i processlagen och gäller både i tvistemål och i brottmål.

– Personlig delgivning (artiklarna 33–34 i processlagen)

Om stämningssmannen planerar att delge en handling försöker han först personligen överlämna handlingen till den berörda personen. Det är detta som avses med personlig delgivning.

Personlig delgivning av handlingar till adressaten får ske varhelst stämningssmannen hittar den person som ska delges. Detta behöver inte nödvändigtvis vara på adressatens hemadress. Giltig delgivning kan t.ex. även ske på adressatens arbetsplats, på gatan eller på stämningssmannens kontor.

Det enda villkoret är att platsen för delgivningen måste omfattas av stämningssmannens territoriella behörighet.

Om det är okänt var adressaten befinner sig beger sig stämningssmannen direkt till adressatens bostadsadress i hopp om att hitta honom eller henne där.

Om stämningssmannen hittar parten (oavsett var) och han eller hon vägrar att ta emot en kopia av handlingen ska stämningssmannen anteckna detta på originalhandlingen (kopian bifogas sedan originalet). I och med detta ska handlingen anses delgiven.

Vid delgivning av juridiska personer ska personlig delgivning anses ha skett när kopian av handlingen överlämnas till det organ eller den anställde som enligt lag eller bolagsstadgar eller genom en giltig fullmakt har befogenhet att, om så endast tillsammans med andra, företräda den juridiska personen i rättsliga sammanhang. När det gäller ett privat aktiebolag är delgivningen därför giltig om handlingen har överlämnats till den verkställande direktören, oavsett om denne befinner sig på eller utanför företagets säte.

– Delgivning av en person där denne har hemvist/sitt säte (artikel 35 i processlagen)

Om personlig delgivning inte är möjlig sker delgivningen där adressaten har hemvist. I detta sammanhang innebär "hemvist" den adress som anges som adressatens huvudsakliga adress i folkbokföringsregistret, dvs. folkbokföringsadressen.

För en adressat som saknar officiell folkbokföringsadress får delgivningen ske på adressatens vistelseort. Vistelseort innebär i detta sammanhang t.ex. den plats där adressaten har ett kontor, bedriver näringsverksamhet eller har en fabrik. På begäran måste ansvarig polistjänsteman underrätta stämningssmannen om vistelseorten för en part som saknar folkbokföringsadress.

När det gäller juridiska personer får delgivningen ske där företaget har sitt säte eller huvudkontor om personlig delgivning inte är möjlig.

Vid delgivning på en persons bostadsadress överlämnas handlingen till en av adressatens släktingar, ingifta släktingar, tjänstepersonal eller anställda.

Handlingen får inte överlämnas till ett barn under 16 år. Stämningssmannen gör en anteckning på originalhandlingen eller kopian om vilken ställning den person har som tog emot handlingen (dvs. vilket förhållande personen har till adressaten).

– Delgivning genom kontrasignering (artikel 38.1 i processlagen)

Om stämningssmannen inte kan delge handlingen med en av de ovan nämnda metoderna (artiklarna 33–35 i processlagen) sker delgivningen i enlighet med artikel 38.1 i processlagen, dvs. genom att stämningen lämnas på adressatens folkbokföringsadress, eller om folkbokföringsadress saknas, på adressatens vanliga vistelseort (delgivning genom kontrasignering).

En kopia av handlingen lämnas på adressen genom att den läggs i brevlådan, i ett förseglat kuvert (som anger stämningssmannens kontor, adressatens för- och efternamn och delgivningsplats samt är stämplat med "*Pro Justitia – A remettre d'urgence (för omgående leverans)*").

Om personen saknar brevlåda har stämningssmannen rätt att lämna en kopia, i ett kuvert, på något annat sätt (t.ex. genom att skjuta in det under dörren, slänga in det genom en grind eller häck eller tejpa fast det på dörren).

Stämningssmannen anger vilken dag, vilket klockslag och på vilken plats kopian lämnades på originalstämningen och på den delgivna kopian.

Senast den första arbetsdagen efter delgivningen av stämningen skickar stämningssmannen ett undertecknat brev till folkbokföringsadressen, eller om folkbokföringsadress saknas, till den adress där adressaten bor. I brevet anges dag och tidpunkt för delgivningen och att en identisk kopia av stämningen kan hämtas av adressaten personligen eller av ett skriftligt bemyndigat ombud på stämningssmannens kontor inom tre månader från delgivningsdagen. Om en adressat har ansökt om ändrad bostadsadress (ändring av folkbokföringsadressen) skickas det rekommenderade brev som avses i tredje stycket både till den befintliga adress som är registrerad i folkbokföringsregistret och till den adress adressaten har uppgett att han eller hon vill byta till. Om det har föreslagits att en persons adress ska strykas ur folkbokföringsregistret och stämningssmannen inte av de faktiska omständigheterna kan sluta sig till att adressaten inte längre faktiskt bor på folkbokföringsadressen, räcker det om delgivningen sker i enlighet med artikel 38.2 i processlagen (se nedan). Om det har föreslagits att en persons adress ska strykas ur folkbokföringsregistret är delgivning via åklagarmyndigheten i enlighet med artikel 38.2 i processlagen (se nedan), endast tillåten när stämningssmannen bekräftar att adressaten inte längre bor på folkbokföringsadressen (t.ex. när stämningssmannen har fastställt att adressaten på den aktuella adressen har vräkts) eller om det är fysiskt omöjligt att delge handlingarna. Som påpekades ovan sker delgivning via ett brev, ett rekommenderat brev eller en särskild domstolsskrivelse. I framtiden kan även delgivning via e-post bli ett alternativ.

– Fysiskt omöjligt att delge en handling (artikel 38.2 i processlagen)

Om det av de faktiska omständigheter som har fastställts beträffande adressen (t.ex. att bostaden har förstörts av en brand, folkbokföringsadressen visar sig vara en ödetom etc.) framgår att det är fysiskt omöjligt att genomföra delgivningen genom att lämna en kopia av stämningen på folkbokföringsadressen (eller om folkbokföringsadress saknas på bostadsadressen) överlämnas handlingen till den åklagarmyndighet som har territoriell behörighet.

På originalhandlingarna och kopian ska det anges vilka omständigheter som gjorde det nödvändigt att överlämna handlingarna till åklagarmyndigheten.

Samma sak gäller om det är uppenbart att egendomen (där adressaten har sin folkbokföringsadress) har övergetts och adressaten inte har ansökt om ändrad folkbokföringsadress (om adressaten t.ex. har vräkts finns han eller hon inte längre kvar på adressen). Delgivningen sker i så fall genom att handlingarna överlämnas till åklagarmyndigheten i enlighet med artikel 38.2 i processlagen.

Som påpekades ovan ska delgivning i enlighet med artikel 38.2 i processlagen även tillämpas om det föreslås att adressaten ska strykas ur folkbokföringsregistret, när stämningssmannen har fastställt att adressaten faktiskt inte bor på den aktuella adressen.

Delgivning genom att handlingarna överlämnas till åklagarmyndigheten är inte giltig om den person som begärde delgivningen kände till adressatens valda delgivningsadress eller vistelseadress, beroende på vad som är tillämpligt.

– Delgivning på vald delgivningsadress (artikel 39 i processlagen)

Om adressaten har valt att ha sin delgivningsadress hos ett ombud kan handlingarna delges på den adressen. Detta är frivilligt och inte obligatoriskt. Det finns därför inget skäl till varför delgivningen inte bör genomföras på den söktes faktiska bostadsadress (i Belgien) i stället för på den söktes valda delgivningsadress (kassationsdomstolens dom (första avdelningen) av den 26 februari 2010, J.T., 2010, nr 6397, 371; kassationsdomstolens dom (första avdelningen) av den 10 maj 2012, R.W., 2012–13, 1212).

Det finns bara ett undantag till detta, nämligen om den sökta har sin faktiska bostadsadress (eller säte) utomlands men har valt en delgivningsadress i Belgien. I så fall måste delgivningen ske på den adressen. I annat fall är delgivningen ogiltig (artikel 40 i processlagen, se även kassationsdomstolens dom (första avdelningen) av den 9 januari 1997, R.W. 1997–98, 811: "När den part som har begärt delgivningen känner till den söktes valda delgivningsadress måste den parten begära att delgivningen utförs där. Detta är inte frivilligt utan obligatoriskt och hänför sig till grunderna för rättsordningen").

Kopian överlämnas personligen till ombudet på den valda delgivningsadressen, vilket betraktas som personlig delgivning. Delgivning kan inte utföras på den valda delgivningsadressen om ombudet har avlidit, inte längre är bosatt där eller har upphört med sin verksamhet.

Delgivningsadress väljs grundat på ett rättsligt förhållande mellan parter (dvs. i ett förfarande mellan parter). Den delgivningsadress som valts är således endast giltig mellan dessa parter och begränsas till det rättsliga förhållandet. Kassationsdomstolen har således funnit att val av delgivningsadress i en instans i första instans (t.ex. i stämningen eller yrkandena) endast var giltigt under hela det förfarandet i första instans, verkställigheten av den följande domen och ett överklagande av den domen (av motparten). Om valet av delgivningsadress inte upprepades i senare förfaranden (t.ex. i ett överklagande) gällde det inte för dessa efterföljande förfaranden (kassationsdomstolens dom (första avdelningen) av den 30 maj 2003, R.W. 2003–2004, 974; kassationsdomstolens dom (första avdelningen) av den 10 maj 2006, R.W. 2008–2009, 455; kassationsdomstolens dom (första avdelningen) av den 29 maj 2009, R.W. 2010–2011, 1561).

Man måste skilja mellan begreppet "vald delgivningsadress" och begreppet "registrerad adress", som diskuteras nedan.

När det gäller tillämpningen av språklagstiftningen (lagen av den 15 juni 1935 om rättegångsspråk, *loi du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire*), slog utmättningsdomaren (*juge des saisies*) i Brygge fast (utmättningsdomaren i Brygges dom av den 11 oktober 2006, T.G.R. 2010, 95) att det är den plats där delgivningen faktiskt skedde (i detta fall den valda delgivningsadressen) som räknas och inte den faktiska bostadsadressen. I det målet bodde både sökanden och den part som delgivningen riktades till i den fransktalande språkgemenskapen. Den stämde parten hade emellertid valt att ha sin delgivningsadress i den nederländsktalande språkgemenskapen. Han kallades (enbart på nederländska) att inställa sig inför utmättningsdomaren i Brygge. Enligt språklagstiftningen var det nödvändigt att avfatta stämningen på nederländska. Frågan var huruvida en fransk översättning borde ha bifogats i enlighet med artikel 38 i lagen om rättegångsspråk. Domaren fann att en fransk översättning inte behövde bifogas stämningar på nederländska, eftersom valet av språk uteslutande bestämdes av delgivningsplatsen.

– Delgivning när bostadsadressen inte är känd (artikel 40 i processlagen)

"För personer som varken är bosatta eller har sin vistelseadress eller annan delgivningsadress i Belgien ska stämningssmannen ska sända en kopia av stämningen med rekommenderat brev till bostads- eller vistelseadressen utomlands, och via flygpost om destinationen inte ligger i ett angränsande land. Delgivningen anses genomförd i och med att handlingen lämnas till postväsendet mot mottagningsbevis.

För personer som varken är bosatta eller har sin vistelseadress eller annan delgivningsadress i Belgien eller utomlands sker delgivningen genom att handlingarna överlämnas till åklagarmyndigheten för det distrikt som den domare som ska pröva ansökan är behörig för. Om ingen ansökan har lämnats in till domaren ska delgivningen ske genom att handlingarna överlämnas till den åklagarmyndighet i vars domkrets käranden är bosatt eller, om käranden saknar bostadsadress i Belgien, åklagarmyndigheten i Bryssel.

...

Delgivning får alltid ske genom personlig delgivning om de berörda personerna befinner sig i Belgien.

Delgivning utomlands eller till åklagarmyndigheten är ogiltig om den part som begärde delgivning kände till adressatens bostadsadress, vistelseadress eller valda delgivningsadress i Belgien eller utomlands, beroende på vad som är tillämpligt".

Kassationsdomstolen anser att detta inte är frivilligt utan obligatoriskt och att det hänför sig till grunderna för rättsordningen (kassationsdomstolens dom (första avdelningen) av den 9 januari 1997, R.W. 1997–1998, 811).

En part som delges en stämning och som gör gällande att motparten kände till hans eller hennes vistelseadress och därför åberopar regeln om att delgivningen i form av överlämnandet av handlingarna till åklagarmyndigheten var ogiltig måste lägga fram bevis för detta. Bevisbördan ligger således på den part som delgavs stämningen (utmättningsdomaren i Gents dom av den 18 mars 2008, R.W. 2010–2011, 124).

– Särskilda regler för delgivning (se artiklarna 41 och 42 i processlagen)

– Delgivning av personer som står under förmyndare sker till förmyndaren på dennes bostads- eller vistelseadress, såvida delgivningen avser förmyndarens uppdrag (artikel 499/12 i civillagen).

Registrerad adress: Med registrerad adress avses adressen till antingen en fysisk person som är inskriven i folkbokföringsregistret på den plats där vederbörande huvudsakligen vistas, eller adressen till en juridisk person på vilken en fysisk person utan fast adress är registrerad, med den fysiska eller juridiska persons samtycke (artikel 1.2 i lagen av den 19 juli 1991 om folkbokföringsregister, identitetskort, identitetskort för utländska medborgare och uppehållshandlingar, och om ändring av lagen av den 8 augusti 1983 om inrättandet av ett nationellt folkbokföringsregister (i dess ändrade lydelse av den 31 augusti 2015) (*Wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen (in de gewijzigde versie van 31 augustus 2015/Loi du 19 juillet 1991 relative aux registres de la population, aux cartes d'identité, aux cartes d'étranger et aux documents de séjour et modifiant la loi du 8 août 1983 organisant un Registre national des personnes physiques (dans sa teneur modifiée au 31 août 2015))*).

En person utan fast adress använder med andra ord en annan persons bostadsadress. En person som bemyndigar en fysisk person att använda den förstnämnda personens bostadsadress som registrerad adress åtar sig att utan kostnad vidarebefordra alla handlingar (dvs. all post) som mottas. Vissa förmåner (som kräver en officiell postadress) (t.ex. familjebidrag, arbetslöshetsersättning, ömsesidiga förmåner) får dessutom skickas till en registrerad adress. (Ingen registrerad adress behövs emellertid för att ta emot utbetalningar av stöd till social integration!)

Följande personer (utan fast bostads- eller vistelseadress) får använda en registrerad adress:

– Personer som bor i ett mobilt hem (t.ex. en båt eller en husvagn) (med undantag av stora husvagnar för permanent uppställning).

– Personer som befinner sig i utlandet för studier eller affärer under kortare tid än ett år.

– Civil och militär personal inom försvarsmakten som är baserad utomlands och övriga personer i deras hushåll.

– Personer som inte längre har någon vistelseadress av ekonomiska skäl.

Socialkontoret (*Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn/Centre public d'aide sociale*) eller en fysisk person kan tillhandahålla en registrerad adress. När en person har en registrerad adress får stämningssmannen delge alla handlingar till den adressen, till skillnad från vad som var fallet vid den valda delgivningsadress som definierades ovan. Vid en vald delgivningsadress får stämningssmannen till den adressen bara delge sådana handlingar som avser de rättsliga transaktioner/förfaranden för vilka den aktuella delgivningsadressen har valts.

Stämningssmän får emellertid inte göra utmätningar på den registrerade adressen (från den person som adressen tillhör), eftersom den personen inte anses äga någon lös egendom på den adressen.

b) Delgivning med post

Artikel 46.1 [...].

"När det särskilda rekommenderade brevet med mottagningsbevis skickas i pappersform delar posten personligen ut det till adressaten eller till deras bostadsadress i enlighet med artiklarna 33, 34, 35 och 39. Den person som tar emot brevet undertecknar och daterar mottagningsbeviset, och posten returnerar detta till avsändaren. Om en person vägrar att ta emot brevet antecknar posttjänstemannen detta längst ned på mottagningsbeviset.

Om det särskilda rekommenderade brevet med mottagningsbevis inte kan lämnas till adressaten personligen eller till dennes bostad, lämnar brevbäraren ett utdelningsmeddelande. Brevet förvaras på postkontoret i åtta dagar. Under den tiden kan det hämtas av adressaten eller ett ombud med skriftlig fullmakt.

Om adressaten emellertid har begärt eftersändning av sin post eller att posten ska ligga kvar på postkontoret (poste restante) returneras brevet eller ligger kvar på den adress som adressaten har uppgett för den period som omfattas av begäran.

Ett brev som är adresserat till en person som gått i konkurs överlämnas till förvaltaren.

Reglerna för att tillämpa §§ 3–5 har fastställts av kungen.

...

Artikel 46.4. Justitieministern får fastställa formerna för och de bevis för delgivning som måste åtfölja det särskilda rekommenderade brevet. Vid en utländsk adress ersätts det rekommenderade brevet med särskilt mottagningsbevis av ett vanligt rekommenderat brev, utan att detta påverkar de överföringsmetoder som föreskrivs i internationella konventioner och tillämpningen av §§ 2 och 3.

Om en käranden eller sökanden ger sitt medgivande, antingen i stämningen eller stämningssökan, eller skriftligen, vid den första förhandlingen i domstolen, ersätts delgivning med rekommenderat brev med särskilt mottagningsbevis på den ansvariga personens begäran av stämningssmannadelgivning.

Artikel 46/1. Delgivning endast med post till en part som företräds av en advokat i enlighet med artiklarna 728, 729 eller 729/1 och som inte har underrättat domstolens kansli i enlighet med artikel 729/1 om att han har upphört att företräda den parten sker endast med post till den advokaten".

Artikel 32b i processlagen skapar en rättslig ram för kommunikation och underrättelser mellan en rad olika parter i rättssystemet.

6 Är elektronisk delgivning (delgivning av rättsliga eller andra handlingar med hjälp av elektroniska kommunikationsmedel såsom e-post, internetbaserade säkra applikationer, fax, sms etc.) tillåten i civilrättsliga förfaranden? Vilka typer av förfaranden rör det sig om? Finns det begränsningar i användningen av detta delgivningssätt beroende på vem adressaten är (rättstillämpare, juridisk person, företag eller annan ekonomisk aktör etc.)?

Ett system för elektronisk delgivning av handlingar kommer snart att införas. Regelverket finns redan på plats men har inte trätt i kraft ännu. Både i tvistemål och i brottmål får stämningssmän själva avgöra om de ska delge handlingar personligen eller på elektronisk väg. Principen om territoriell behörighet kommer fortsatt att gälla.

I praktiken kommer delgivningen att ske till en elektronisk delgivningsadress som myndigheterna har fastställt eller till en elektronisk delgivningsadress som adressaten har valt. För att en adressat ska kunna motta handlingar till den elektroniska delgivningsadress som han eller hon valt måste adressaten ge sitt uttryckliga samtycke med hjälp av sin elegitimation.

7 Indirekt delgivning

7.1 Medger lagen andra delgivningssätt i sådana fall där delgivning inte varit möjlig (t.ex. delgivning på hemadressen, på delgivningssmannens kontor, per post eller genom anslag)?

Den belgiska lagstiftningen medger en rad andra delgivningssätt (se svaret på fråga 5).

Rättsliga handlingar delges vanligtvis genom stämningssmannadelgivning.

I artikel 32 i processlagen definieras stämningssmannadelgivning som "överlämnandet av en originalhandling eller en kopia. Delgivningen utförs av en stämningssman, eller i de fall som anges i lag, på det sätt som anges i lag".

I lagstiftningen anges emellertid vissa fall där delgivningen endast får ske genom **delgivning med post**.

I artikel 32 i processlagen definieras delgivning med post som "översändandet av ett original eller en kopia av en inlägga genom posttjänster eller e-post till en elektronisk delgivningsadress, eller i de fall som anges i lag, med fax eller på det sätt som anges i lag".

I artikel 14 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1393/2007 av den 13 november 2007 om delgivning i medlemsstaterna av rättegångshandlingar och andra handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur ("delgivning av handlingar") anges att delgivning med post måste ske genom "rekommenderade försändelser med mottagningsbevis eller motsvarande".

1. De viktigaste delgivningsformerna

a) Personlig delgivning (artiklarna 33–34 i processlagen)

Enligt artikel 33 i processlagen ska "personlig delgivning anses ha skett när kopian av handlingen lämnas direkt till adressaten. Personlig delgivning får utföras oavsett var stämningssmannen påträffar adressaten. Om adressaten vägrar att ta emot kopian av handlingen antecknar stämningssmannen detta på originalhandlingens och personlig delgivningen anses ha skett".

I artikel 34 i processlagen läggs det till att "delgivning ska anses ha skett när kopian av handlingen överlämnas till det organ eller den anställde som enligt lag eller bolagsstadgar eller genom en giltig fullmakt har befogenhet att, om så endast tillsammans med andra, företräda den juridiska personen i rättsliga sammanhang".

b) Delgivning på bostadsadressen (artikel 35 i processlagen)

I artikel 35 i processlagen anges att "om personlig delgivning inte kan utföras ska delgivningen ske på bostadsadressen, eller om bostadsadress saknas på vistelseadressen och, när det gäller juridiska personer, deras säte eller huvudkontor. Kopian av handlingen ska överlämnas till en av adressatens släktingar, ingifta släktingar, tjänstepersonal eller anställda. Den får inte överlämnas till ett barn under 16 år ..."

Enligt artikel 36 i processlagen avses med bostadsadress "den plats där den berörda personen har sin huvudsakliga bostad enligt folkbokföringsregistret". Med vistelseadress avses "varje annat ställe där personen i fråga exempelvis har kontor eller driver näringsverksamhet".

c) Delgivning genom deponering av en kopia av stämningen (artikel 38.1 i processlagen)

I artikel 38.1 i processlagen anges att om handlingen inte kunde delges personligen eller vid bostaden "sker delgivningen genom att stämningssmannen lämnar en kopia av handlingen i ett förslutet kuvert vid den söktes bostad eller, om sådan saknas, dennes vistelseadress". Kuvertet måste vara försett med de uppgifter som anges i artikel 44.1 i processlagen.

I artikel 38.1 i processlagen anges vidare följande: "Senast den första arbetsdagen efter den dag då stämningen delgavs ska stämningssmannen sända ett undertecknat rekommenderat brev till den söktes bostadsadress eller, om den sökta saknar bostadsadress, till dennes vistelseadress. Detta brev ska innehålla uppgift om när (datum, klockslag) handlingen avlämnades och ange att den sökte, antingen personligen eller via ett ombud med skriftlig fullmakt, kan hämta en exakt kopia av stämningen hos den berörda åklagarmyndigheten inom tre månader från den dag då stämningen delgavs."

d) Val av delgivningsadress (artikel 39 i processlagen)

I artikel 39 i processlagen anges följande: "När den sökta har valt att ha sin delgivningsadress hos ett ombud kan delgivningen ske till denna delgivningsadress. Om kopian överlämnas till ombudet personligen på den valda delgivningsadressen betraktas detta som personlig delgivning. Delgivning till den valda delgivningsadressen är inte längre möjligt om ombudet har avlidit, inte längre är bosatt där eller har upphört med sin verksamhet."

2. Delgivning genom rekommenderat brev med mottagningsbevis

När handlingen skickas som rekommenderat brev med mottagningsbevis, och den sökta inte hittas på den angivna adressen, lämnas ett utdelningsmeddelande på adressen. I så fall kan brevet inom 15 dagar hämtas på den plats som anges i utdelningsmeddelandet eller på den plats som posten och den sökta har kommit överens om, vilket inte inbegriper överlämningsdatumet.

7.2 Om andra metoder används, när anses delgivning ha skett?

När handlingen skickas som rekommenderat brev med mottagningsbevis, och den sökta inte hittas på den angivna adressen, lämnas ett utdelningsmeddelande på adressen. I så fall kan brevet inom 15 dagar hämtas på den plats som anges i utdelningsmeddelandet eller på den plats som posten och den sökta har kommit överens om, vilket inte inbegriper överlämningsdatumet.

Där handlingen delges genom **stämningssmannadelgivning** måste delgivningsdatumet framgå av delgivningshandlingens (artikel 43 processlagen).

Där handlingen delges genom **delgivning med post** tillämpar Belgien ett system med två olika datum.

Det datum som gäller för avsändaren skiljer sig från det datum som gäller för adressaten.

För avsändaren är delgivningsdatumet samma som avsändningsdatumet.

I artikel 53a i den belgiska processlagen anges att om inte annat föreskrivs i lag ska perioden för adressaten börja löpa den första dagen efter den dag då brevet delades ut på deras bostadsadress, vistelseadress eller annan delgivningsadress, beroende på vad som är tillämpligt.

7.3 Om man som alternativt delgivningssätt kan låta deponera handlingen på en viss plats (t.ex. ett postkontor), hur informeras adressaten om deponeringen?

För **delgivning** genom deponering av en kopia av stämningen se ovan: Delgivning genom deponering av en kopia av stämningen (artikel 38.1 i processlagen).

7.4 Vilka blir följderna om adressaten vägrar att motta handlingarna? Anses delgivning ändå ha skett om adressaten saknade grund för sin vägran?

Om handlingen delges genom **stämningssmannadelgivning** kan adressaten inte vägra att ta emot den, med undantag av på grund av de skäl för att vägra ta emot handlingar som avses i artiklarna 5–8 i ovan nämnda förordning (EG) nr 1393/2007 (krav på översättning).

När dokumentet delges genom delgivning med post anges det i artikel 53a i processlagen att om inte annat föreskrivs i lag ska perioden för adressaten börja löpa den första dagen efter den dag då brevet **delades ut** på vederbörandes bostadsadress, vistelseadress eller annan delgivningsadress, beroende på vad som är tillämpligt. Adressaten kan därför inte vägra att ta emot en handling som delges genom ett rekommenderat brev med mottagningsbevis.

En person som en delgivning genom rekommenderat brev med mottagningsbevis riktar sig till får emellertid senare bestrida giltigheten av denna delgivning genom att visa att de inte befann sig på den bostadsadress, vistelseadress eller annan delgivningsadress som angavs på det rekommenderade brevet.

Stämningssmannadelgivning ger därför större rättssäkerhet än delgivning genom rekommenderat brev med mottagningsbevis. Vid stämningssmannadelgivning kontrollerar ansvarig stämningssman mottagarens adress i folkbokföringsregistret. Dessutom är det svårt att fastställa delgivningstidpunkten vid delgivning genom rekommenderat brev om adressaten inte daterade eller undertecknade mottagningsbeviset när det rekommenderade brevet (första gången) delades ut på vederbörandes bostadsadress, vistelseadress eller annan delgivningsadress, medan delgivningsdatumet alltid framgår på stämningssmannens delgivningshandling.

Av förarbetena till ovan nämnda förordning (EG) nr 1393/2007 och framför allt det förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om att ändra rådets förordning (EG) nr 1348/2000 av den 29 maj 2000 om delgivning i medlemsstaterna av handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur, som kommissionens lade fram den 11 juli 2005, är det uppenbart att ändringen av artikel 14 syftade till att inrätta "en enhetlig regel för alla medlemsstater i fråga om delgivning med hjälp av posttjänster [genom att föreskriva] ... Detta krav garanterar med tillräcklig säkerhet att adressaten har mottagit handlingen och att detta på ett tillfredsställande sätt kan beläggas". Kravet på mottagningsbevis är därför utformat för att ge parterna rättssäkerhet. Enligt förarbetena kan det inte fastställas att adressaterna har "mottagit" handlingen om de inte har undertecknat mottagningsbeviset. Den lösning som valts i artikel 53a i den belgiska processlagen innebär emellertid att delgivning med post har skett när handlingen "delas ut" på adressatens bostadsadress, vistelseadress eller annan delgivningsadress, utan att handlingen rent faktiskt behöver överlämnas till adressaten eller att mottagningsbeviset behöver undertecknas.

8 Delgivning per post från utlandet (artikel 14 i delgivningsförordningen)

8.1 Om posten ska befordra en handling som skickats från utlandet till en adressat i medlemsstaten, och det rör sig om en situation där det krävs mottagningsbevis (artikel 14 i delgivningsförordningen), överlämnar posten i så fall handlingen enbart till adressaten själv eller kan den, i enlighet med nationella bestämmelser om postutdelning, även överlämnas handlingen till en annan person på samma adress?

I artikel 1 i kunglig förordning av den 27 april 2007 om posttjänster (*Koninklijk besluit van 27 april 2007 houdende reglementering van de postdienst/Arrêté royal du 27 avril 2007 portant réglementation du service postal*) anges att rekommenderade försändelser består av rekommenderade brev och värdeförsändelser.

I princip kan ett rekommenderat brev med mottagningsbevis endast överlämnas till adressaten efter att adressatens identitet har kontrollerats och efter att adressaten har undertecknat mottagningsbeviset (artiklarna 30, 53 och 54, *e contrario*, i den kungliga förordningen av den 27 april 2007).

I artikel 57 i kungliga förordning av den 27 april 2007 anges emellertid att "rekommenderade försändelser som är adresserade till en person vars adress den sökta har valt som alternativ delgivningsadress får överlämnas till den personen".

I artikel 62 i kunglig förordning av den 27 april 2007 anges att "personer som har rätt att motta korrespondens i enlighet med allmän lagstiftning ska betraktas som adressater vid korrespondens som är adresserad till företag, föreningar, organisationer, firmor eller gemenskaper".

I artikel 58 i kunglig förordning av den 27 april 2007 anges att "rekommenderade försändelser som är adresserade till barn under 15 år ska överlämnas till deras vårdnadshavare eller förmyndare".

Enligt artikel 65 i kunglig förordning av den 27 april 2007 får slutligen rekommenderade brev "överlämnas ... till ett ombud för adressaten ... om en postmyndighets överföring av formell befogenhet att ta emot postförsändelser".

8.2 Hur kan delgivning av handlingar från utlandet i enlighet med artikel 14 i förordning nr 1393/2007 äga rum, om varken adressaten eller någon annan person med rätt att ta emot handlingarna (under förutsättning att det finns en sådan möjlighet enligt de nationella bestämmelserna om postutdelning) – jfr ovan) har kunnat anträffas på delgivningsadressen.

Posten skickas till den angivna adressen, förutom vid uppenbara fel (t.ex. felstavat gatunamn, felaktigt husnummer, uppenbart felaktigt postnummer).

Om adressaten inte kan hittas på den angivna adressen delas den rekommenderade försändelsen inte ut, om inte adressaten har begärt eftersändning (artikel 51 i kunglig förordning av den 27 april 2007 om posttjänster).

8.3 Medger posten en viss tid för avhämtning av handlingarna innan dessa returneras till avsändaren? Om ja, hur underrättas adressaten om att han eller hon har post för avhämtning på postkontoret?

I artikel 60 i kunglig förordning av den 27 april 2007 om posttjänster anges att "om ett försök att dela ut rekommenderad post till en bostadsadress har misslyckats, ska ett meddelande lämnas om att ett försök att dela ut försändelsen har gjorts. I så fall kan posten hämtas från den plats som anges i meddelandet eller den plats som [Posten] och adressaten har kommit överens om, vilket inte inbegriper överföringsdatumet".

I artikel 66 i ovannämnda kungliga förordning av den 27 april 2007 anges att "post som inte kunde delas ut till adressaten ska returneras till avsändaren ... Rekommenderade försändelser och böcker måste alltid returneras".

9 Finns det något skriftligt bevis som styrker att handlingen har delgetts?

I artikel 43 i processlagen anges att personer som mottar kopior av handlingar måste underteckna originalet som bevis på att de tagit emot handlingen. Om de vägrar att underteckna, ska stämningssmannen göra en anteckning om detta i stämningen. På detta sätt finns det alltid ett skriftligt bevis på att handlingen har delgetts. Det är därför mycket svårt att ifrågasätta vad en stämningssman har fastställt.

Om delgivningen sker med rekommenderat brev finns det automatiskt ett skriftligt bevis. Enligt artikel 46 i processlagen krävs mottagningsbevis också när ett särskilt delgivningsbrev används. Mottagningsbeviset förvaras i ärendeakten.

10 Vad händer om den som ska delges inte får dokumentet eller om delgivningen sker i strid med lagen? Anses delgivningen giltig ändå eller måste den göras om?

I normala fall är risken liten för att den sökta inte ska få stämningen, eftersom den enligt belgisk lag ska delges den berörda personen direkt. Med andra ord överlämnar stämningssmannen kopian personligen till den sökta. Det finns dock situationer då handlingen enligt lag kan delges tredje man (artikel 35 i processlagen) eller i vissa fall helt enkelt deponeras på en viss adress (artikel 38). I sådana fall ska delgivningen vara giltig även om handlingen inte har överlämnats direkt till den sökta. En person som har mottagit en stämning i enlighet med artikel 35, men sedan underlåtit att vidarebefordra den till den sökta eller inte har sett till att denne underrättas kan bli skadeståndsskyldig. Detta system fungerar mycket väl praktiken.

Möjligheten att lagen bryts i samband med delgivning av en handling kan dock inte uteslutas (till exempel genom underlåtenhet att vidarebefordra vissa upplysningar i stämningen). Den processrättsliga verkan av en sådan inkorrekt delgivning är att förfaranden eller handlingar förklaras ogiltiga.

Bestämmelserna om ogiltigförklaring finns i artiklarna 860–866 i processlagen.

Till sist bör det noteras att personer som förorsakar ogiltighet kan ställas till ansvar om det skulle visa sig att ogiltigheten beror på att de har begått ett fel.

11 Kostar det något att få en skriftlig handling delgiven? I så fall hur mycket?

Stämningssmän får betalt för sitt arbete. Arvodena regleras i artikel 522.1 i processlagen.

De fastställda taxorna, som måste följas, anges i en kunglig förordning av den 30 november 1976 om fastställande av arvode för stämningssmän i civil- och handelsrättsliga mål och av vissa tillägg till dessa arvoden (*Koninklijk besluit van 30 november 1976 tot vaststelling van het tarief voor akten van gerechtsdeurwaarders in burgerlijke en handelszaken en van het tarief van sommige toelagen/Arrêté royal du 30 novembre 1976 fixant le tarif des actes accomplis par les huissiers de justice en matière civile et commerciale ainsi que celui de certaines allocations*,

http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=fr&la=F&cn=1976113030&table_name=loi).

Senaste uppdatering: 19/12/2018

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.